

ڪورونا وائرس وبائي مرض جهڙي صورتحال غلط ڄاڻ، افواهه ۽ ڪوڙين خبرن سبب معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿي. جيئن پاڪستان ۾ ڊينگي بخار، ٻوڏ ۽ زلزلن سبب ٿيندڙ نقصان قومي سطح تي ڏٺو ويو آهي. وبا ڦهلائڻ سان گڏ ڏسڻ ۾ اچي ٿو ته ڪوڙيون خبرون، ڪهاڻيون ۽ غلط افواهه ڦهلائي رهيا آهن، جنهن سبب معاشرو بدامنيءَ جو شڪار ٿي رهيو آهي. ان تصديق ٿيل ڄاڻ جو ڦهلائڻ معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿو.

اهڙي صورتحال کي نظر ۾ رکندي اڪائونٽبيلٽي ليپ پاڪستان (آي ايل پي) يورپي يونين جي مالي تعاون ۽ ڊي ايشيا فائونڊيشن (ٽي آي آيف) پاڪستان جي فني تعاون سان ڪورونا وائرس سڃاڻپ ايڪٽس مهم (سي سي سي سي) شروع ڪئي آهي. ان مهم ذريعي غلط افواهه کي ختم ڪيو وڃي ٿو، باقاعديءَ سان حقيقتن جي ڄاڻ پڙتال، ڊيٽا جي ترڪيب سازي، ۽ هر هفتي معلوماتي بليٽن تيار ڪرڻ لاءِ ورچوئل فورمز طلب ڪيا ويندا آهن. ان بليٽن ۾ اهم حڪومتي فيصلن، ڏسجندڙ مواد، ڪميونٽي جي راپن، افواهه کي درست معلومات ذريعي ظاهر ڪرڻ، درست خدشن، ۽ صحت ۽ ٻين معاملن بابت مقامي سطح تي اٿنڊر سوالن کي به شامل ڪيو وڃي ٿو. ان جو مقصد پاڪستان ۾ موجود ڪمزور طبقن يعني اقليتن، مذهبي اقليتن، مهاجرن، اسمگلنگ جو نشانو بڻجندڙ فردن، قيدين، عورتن، بي گهر ماڻهن، ٽرانسجينڊر فردن، معذور ماڻهن، تشدد جو نشانو بڻجندڙ ماڻهن ۽ ٻين پٺتي پيلن خاص طور تي خيبر پختونخواهه ۽ سنڌ جي پٺتي پيل طبقن ۾ شعور کي فروغ ڏيڻ آهي. ان هفتيوار بليٽن جو انگريزي، سنڌي ۽ پشتو (اڊيو) ۾ ترجمو به ڪيو ويندو آهي. ان بليٽن کي سڀني اسٽيڪ هولڊرز، مقامي حڪومتي سرواڻن، ميڊيا، ليگل ايڊ سينٽرز، ڪميونٽي ريڊيو، لرننگ سينٽرز، سول سوسائٽي تنظيمون، ۽ هيومنيتيرين نيٽ ورڪس سان گڏ آن لائين ۽ آف لائين ذريعي سان به شيئر ڪيو وڃي ٿو. انهن کي اڪائونٽبيلٽي ليپ جي ويب، ۽ سوشل ميڊيا پيجز سان گڏوگڏ وسيع ريڊيو چينلز تي مقامي ٻولين ۾ به نشر ڪيو وڃي ٿو.

پاڪستان ۾ COVID-19 جي موجوده صورتحال

مڪمل ريكوريز
556,769

مڪمل موت
13,128

مڪمل فعال ڪيس
17,117

مڪمل تصديق ٿيل ڪيس
587,014

ريڪوريز	موت	تصديق ٿيل ڪيس	فعال ڪيس	صوبو
248,478	4,405	259,164	6,281	سنڌ
163,752	5,510	175,051	5,789	پنجاب
68,946	2,099	73,258	2,213	ڪي پي ڪي
42,571	504	45,078	2,003	اسلام آباد
9,393	308	10,409	708	ڪاشمي
18,779	200	19,097	118	بلوچستان
4,850	102	4,957	5	گليگت بالٽيسن

ذريعو: <http://covid.gov.pk/stats/pakistan>

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽبيلٽي ليپ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

حقيقت

افواه

ڪورونا وائرس ڦهلجڻ سبب ڪجهه غلط افواهه گذريل ڪجهه مهينن کان ملڪي، قومي ۽ بين الاقوامي سطح تي ڦهلجي رهيا آهن.

ڪووڊ 19 جا نوان قسم سامهون اچڻ سبب وئڪسين لڳرائڻ جو ڪوبه فائدو ناهي.

افواهه

اڃان تائين ڪي به اهڙا انگ اکر سامهون ناهن آيا ته ڪورونا وائرس جي وئڪسين ان جي نئين آيل قسمن جي خلاف ڪم نٿي ڪري. اها سڀني قسمن جي وائرس لاءِ معمول جي ڳالهه آهي ته انهن ۾ جينيائي تبديليون اينديون رهنديون آهن. سائنسدان ڪورونا وائرس جي نئين قسمن تي ڪم ڪري رهيا آهن ۽ تمام جلد ان بابت انهن کي خبر پئجي ويندي. ان جي باوجود اها ڳالهه واضح آهي ته ڪنهن به وائرس جي شڪلن ۾ معمولي تبديليون وئڪسين جي افاديت تي اثر انداز ناهن ٿينديون.

حقيقت

نئين تحقيق مطابق ڪورونا وائرس جي وئڪسين بيماريءَ جي شدت جي خطري کي 80 سيڪڙو تائين گهٽ ڪري ڇڏي ٿي.

انگلينڊ ۾ ٿيندڙ هڪ اڀياس مطابق ڪووڊ 19 وئڪسين، پوءِ پلي اها آڪسفورڊ آزرانيڪا هجي يا فائزر بايونٽيڪ، ڪي هڪ ڀيرو لڳرائڻ سان ڪورونا وائرس جي تشخيص جي صورت ۾ اسپتال جي ضرورت 80 سيڪڙو تائين گهٽ ٿي وڃي ٿي. **دي پبلڪ هيلٿ انگلينڊ** جي انگن اکرن موجب وئڪسين لڳڻ جي ٽن يا چار هفتن کانپوءِ ان جا اثر نظر اچڻ شروع ٿي ويندا آهن. اها جائزه رپورٽ 80 سالن کان وڌيڪ ڄمار جي فردن بابت آهي، جن کي سڀ کان پهريان وئڪسين لڳائي وئي هئي. حڪومتي سائنسدانن انهن نتيجن کي ساراهيو آهي پر سندن اهو چوڻ آهي ته بهترين تحفظ لاءِ وئڪسين ٻه دفعا لڳرائڻ ضروري آهي. دي پبلڪ هيلٿ ڊيٽا جنهن جو ”پير رويو“ ناهي ٿيو، جي مطابق دي فائزر وئڪسين، جنهن جي شروعات آسٽرا زينيڪا کان لڳ ڀڳ هڪ مهينو اڳ ٿيو، جي لڳڻ سان موت جي شرح ۾ لڳ ڀڳ 83 سيڪڙو گهٽتائي آئي. انگن اکرن مان اهو به ظاهر ٿئي ٿو ته پهريون ڀيرو وئڪسين لڳڻ کانپوءِ 70 سالن کان وڏي ڄمار جي فردن ۾ ڪووڊ 19 جون علامتون 60 سيڪڙو تائين گهٽ ڪرڻ ۾ مدد ملي ٿي.

ذريعو - بي بي سي - منسٽري آف نيشنل هيلٿ سروسز

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن.

سنڌ جي اسڪولن ۾ ڪورونا وائرس جي احتياطي تدبيرن تي عمل ڪندي هڪ ڏينهن ۾ 50 سيڪڙو ٻارن کي اسڪول گهرايو ويندو.

صوبي سنڌ جي وزير تعليم سعيد غني چيو آهي ته صوبي جي اسڪولن ۾ ڪورونا وائرس جي آفت کان بچاءَ لاءِ حڪومت جي ڏنل احتياطي تدبيرن تي عمل ڪندي هڪ وقت ۾ فقط 50 سيڪڙو شاگردن کي داخل ٿيڻ جي اجازت آهي.

هڪ پريس ڪانفرنس کي خطاب ڪندي صوبائي وزير تعليم چيو ته ”هڪ پاسي وفاقي وزير تعليم اسڪولن ۾ 100 سيڪڙو ٻارن کي گهرائڻ جو اعلان ڪري رهيو آهي جڏهن ته ٻئي پاسي هو طئي ٿيل احتياطي تدبيرون اختيار ڪرڻ جو به چئي رهيو آهي. هڪ ئي وقت ۾ ايس او پيز تي عملدرآمد ۽ 100 سيڪڙو ٻار گهرائڻ ڪيئن ممڪن آهي؟“

هن وڌيڪ چيو ته 100 سيڪڙو ٻارن کي گهرائي احتياطي تدبيرن تي عمل ناممڪن آهي ۽ سماجي فاصلو رکڻ به ممڪن نه آهي. هن اعتراف ڪيو ته جيتوڻيڪ ملڪ ۾ ڪورونا وائرس جي ڪيسز ۾ گهٽتائي آئي آهي پر اڃان تائين وائرس مڪمل طور تي ختم نه ٿيو آهي. (ذريعو - روزاني دان - وزارت نيشنل هيلٿ سروسز ريگيوليشنز اينڊ ڪوآرڊينيشن)

جيڪڏهن اوهان کي لڳي ٿو ته اوهان يا اوهان جو ڪو ڄاڻ سڃاڻ وارو ڪرونا جو متاثر آهي ته اوهان ڏنل صوبائي سرڪاري هيلپ لائينز تي ڪال ڪري سگهو ٿا.

nhsrcofficial

جيڪڏهن توهان يا توهان جو ڪو سڃاڻپ وارو ڪرونا وائرس انفڪشن جو شڪار آهي ته اهڙي صورت ۾ ڇا ڪرڻ گهرجي.

گهبرايو نه

سرڪاري هيلپ لائين تي توهان مدد لاءِ ڪال ڪري سگهو ٿا

1166	فيدرل
1700	خيبر پختونخواه
0800 99 000	پنجاب
021-99204405 / 021-99203443	سنڌ
0334-9241133 / 081-9241133-22	بلوچستان

WhatsApp

MINISTRY OF NATIONAL HEALTH SERVICES REGULATIONS AND COORDINATION
GOVERNMENT OF PAKISTAN
www.nhsrcofficial.gov.pk

COVID 19
CORONAVIRUS
DISEASE

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

اڳئين هفتي خيرپختونخواهه ۾ وئڪسين مرڪزن جو تعداد 500 تائين پهچي ويندو۔

خيرپختونخواهه جي صحت کاتي مطابق حڪومت پاڪستان جي 65 سالن کان وڏي عمر جي ماڻهن کي وئڪسين لڳائڻ جي فيصلي جي ڏس ۾ صوبي ۾ وئڪسين مرڪزن جو تعداد اڳئين هفتي 500 تائين پهچي ويندو. بزرگ شهرين کي وئڪسين لڳائڻ جو عمل 8 مارچ کان شروع ٿي ويندو.

خيرپختونخواهه جي صحت کاتي جي هڪ اهلڪار روزاني ڊان کي ٻڌايو ته ”اسان هن وقت تائين صوبي ۾ 280 وئڪسين مرڪز قائم ڪري چڪا آهيون جڏهن ته 2 مارچ تائين وڌيڪ 216 مرڪز قائم ڪيا ويندا، جنهن سان صوبي ۾ مرڪزن جو ڪل تعداد 496 ٿي ويندو. کاتي هر مرڪز ۾ روزانو 250 ماڻهن کي وئڪسين لڳائڻ لاءِ انتظام مڪمل ڪري ڇڏيا آهن“
(ذريعه - روزنامه ڊان)

هيٺيون علامتون:

سڃيل گلو

ٽڪ

ذائقي ۽ بو جي نقصان

سر درد

الٽي

بخار

ڪنگهه

هيٺيون شديد علامتون:

سيني جو سور

سانس وٺڻ ڏکيو

جاڳڻ جي قابل ناهي

نيري چاڀي يا منهن

1166

علامتون آهن پنهنجي ڊاڪٽر يا COVID-19 جيڪڏهن توهان وٽ ڪورونا وائرس هيلپ لائن سان رابطو ڪريو

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

پاکستان انهن 92 ملڪن ۾ شامل آهي جتي برطانيا ۾ دريافت ٿيل ڪورونا وائرس جو نئون قسم ڏٺو ويو آهي۔

وفاقي حڪومت دعويٰ ڪئي آهي ته پاڪستان انهن 92 ملڪن ۾ شامل آهي جتي برطانيا ۾ دريافت ٿيل ڪورونا وائرس جون نئون قسم ڏٺو ويو آهي، انڪري شهرين کي درخواست ڪئي وئي آهي ته اهي حڪومت طرفان ڏنل هدايتن تي عمل ڪن ۽ وئڪسين لازمي لڳرائين. ٻئي پاسي هڪ ئي ڏينهن ۾ ڪورونا وائرس جا 1315 ڪيسز ۽ 33 ماڻهن جي مرڻ کانپوءِ پاڪستان ۾ هن وقت تائين ڪورونا وائرس جي مريضن جو تعداد 5 لک 78 هزار 797 تائين پهچي ويو آهي ۽ ڪورونا وائرس مثبت اچڻ جي شرح 6 ڏهاڙي 49 سيڪڙو آهي. انکان علاوه هن وقت تائين ڪورونا وائرس سان مرندڙ ماڻهن جو تعداد 12 هزار 837 تائين پهچي چڪو آهي.

نيشنل هيلٿ سروسز جي وزارت جي هڪ بيان مطابق ”ڪورونا وائرس جو نئون قسم سڄي دنيا ۾ ظاهر ٿي رهيو آهي ۽ پاڪستان ۾ به ٿيستن ۾ ان جا نمونا مليا آهن. ڏسڻ ۾ آيو آهي ته وائرس جو اهو قسم ايڏو خطرناڪ ناهي پر ان جي باوجود اهڙيون شاهديون سامهون آيون آهن ته ان جي منتقليءَ جي شرح اڳ ۾ موجود قسمن کان وڌيڪ تيز آهي. ان مان خبر پئي ٿي ته اسان کي اڳواٽ موجود احتياطي تدبيرن کي وڌيڪ سختيءَ سان اختيار ڪرڻ جي ضرورت آهي ۽ پنهنجو وارو اچڻ تي فوري طور تي وئڪسين لڳرائي پوندي. وزارت هڪ منظم نظام جي تحت صورتحال تي مستقل نظر رکي رهي آهي.“

(ذريعو - روزاني ڊان)

پاڪستان ڪووڊ 19 جي ٿيستن جي حوالي سان هيٺئين درجي وارن ملڪن ۾ شامل آهي۔

هڪ ويب سائيٽ تي شائع ٿيل 30 ملڪن جي فهرست جنهن ۾ هر هڪ ملين پاپوليشن تي سڀ کان وڌيڪ ٿيستن ڪندڙ ملڪن جا انگ آهن، ۾ پاڪستان جو نمبر 29 هون آهي. پاڪستان ڪووڊ 19 جي حوالي سان پهرين عالمي ڪانفرنس منعقد ڪري رهيو آهي، جنهن ۾ مختلف وئڪسينز جا پرنسپل انويسٽيگيشن آفيسر پنهنجا مقالا پيش ڪندا. ويب سائيٽ ورلڊوميٽر انفو جيڪا عالمي سطح تي انگ اکر گڏ ڪري ٿي، جي مطابق پاڪستان 10 لک مان 39 هزار 136 ماڻهن جي ڪووڊ 19 جي ٿيستن ڪري ٿو جيڪو فقط انڊونيشيا کان وڌيڪ آهي، جيڪو 10 لک مان 38 هزار 135 ماڻهن جي ٿيستن ڪري ٿو.

پاڪستان جي مقابلي ۾ ڀارت چوٿون کان وڌيڪ يعني 10 لک مان 1 لک 52 هزار 821، ترڪي، 3 لک 81 هزار 953، ايران 1 لک 24 هزار 687 ۽ عراق 10 لک ماڻهن مان 1 لک 62 هزار 756 جي ڪووڊ 19 جي ٿيستن ڪري ٿو. اهڙي طرح آمريڪا جنهن جو سڀ کان وڌيڪ ڪورونا وائرس جي ڪيسز جي حوالي سان 49 هون نمبر آهي، اهو 29 لک 78 هزار 906 جڏهن ته وڌيڪ ڪيسز جي حوالي سان 58 هين نمبر تي هجڻ باوجود ڊنمارڪ 27 لک 84 هزار 399 ٿيستن ڪيون آهن.

(ذريعو - روزاني ڊان)

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لیب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

مان پنهنجي ٿيسٽ ڪاٿان ڪرائي سگهان ٿي / سگهان ٿو؟

اسلام آباد	صحت جا قومي ادارا پارڪ روڊ ، چڪر شهزاد ، اسلام آباد
ڪراچي	آغا خان يونيورسٽي اسپتال ، اسٽيڊيم روڊ ، ڪراچي ، سنڌ
حيدرآباد	لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل ۽ هيلٿ سائنسز (لمس) ، لبرٽي مارڪيٽ سرڪل ، ويجهو لياقت يونيورسٽي اسپتال ، حيدرآباد ، سنڌ
خيرپور	گمبٽ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز ، گمبٽ ، خيرپور ، سنڌ
پشاور	حيات آباد ميڊيڪل ڪمپليڪس ، 4 فيز 4 حيات آباد ، پشاور ، ڪي پي ڪي
مردان	چغتائي ليڊ ويجهو الغيرز بينڪ ، مردان پوائنٽ ، شمسي روڊ ، مردان ، ڪي پي
هري پور	ايسلز ليڊز ، ٽي ايم اي پلازا دڪان نمبر 6 ، نزد گرلز ڊگري ڪاليج سرڪل روڊ هريپور ، ڪي پي ڪي
لاهور	شوڪت خانم ميموريل اسپتال ، 7 اي بلاڪ آر. 3 ايم اي جوهر ٿاڻون ، لاهور ، پنجاب
ملتان	نشتر اسپتال ، نشتر روڊ ، جسٽس حامد ڪالوني ، ملتان ، پنجاب
راولپنڊي	آرمي فورسز انسٽيٽيوٽ آف پيٿالاجي رينج روڊ ، سي ايم ايڇ ڪمپليڪس ، راولپنڊي ، پنجاب
کوئٽه	فاطمه جناح اسپتال بهادر آباد ، وحدت ڪالوني ، کوئٽه
مظفر آباد	عباس انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز (اي ايم ايس) امبور ، مظفر آباد ، آزاد ڪشمير
گلگت	ضلعي هيڊ ڪوارٽر اسپتال اسپتال روڊ ، گلگت ، جي بي

وڌيڪ شهرن جي ڳولا ڪريو COVID-19 صحت جو صلاحڪار پليٽ فارم

[COVID-19 Health Advisory Platform](#)

ذريعي
اسان جون باقاعده
اپڊيٽ حاصل ڪرڻ

1. اسان جو نمبر شامل ڪريو +92 60 080 6146 رابطي جي طور تي.
2. واٽسپس تي پيغام طور "پاڪستان" لفظ موڪليو.

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي ليڊ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن